

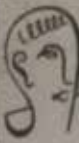
NİHAD SÂMİ BANARLI VE YEDİGÜN DERGİSİ ÇEVRESİ

Muhsin Karabay

- Bildiğim kadarıyla Banarlı'nın bu yazıları kitaplaştırılmadı. Elbette onun *Hürriyet* gazetesi, *Meydan* mecmuası ve *Kubbealtı Akademi Mecmûası* başta olmak üzere çeşitli gazete ve dergilerde neşredilmiş yazılarının kitaplaştırılmış olması çok faydalı ve kıymetli çalışmalar olmuştur. Banarlı'nın, yukarıda bahsettiğim köşesindekilerden ayrı olarak kaleme aldığı *Yedigün*'deki diğer bazı yazılarının da (yaptığım kabaca bir kontrole göre) kitaplarına girmemiş olduklarını gördüm. Kitaplarına girmemiş bu *Yedigün* yazılarının da değerlendirilmesi ayrı bir kitap konusudur.

Banarlı; uzun yıllar devam eden nazım ve nesir tenkitleriyle çok mühim bir görevi yerine getirmekle kalmamış, Cumhuriyet Devri Türk Edebiyatı'nın oluşmasında da oldukça tesirli olmuştur. Banarlı'nın o tenkitleri ve açıklamaları -diyebilirim ki- edebiyat tarihimizde türünün en önemli ve detaylı çalışmasıdır. Onun değerlendirmeleri sadece devrinin değil, bugünün edebiyatçılarına da ışık tutacak mahiyettedir. O, köşesinde; genç şairlere verdiği cevaplarla sadece edebî mahsülleri değerlendirmemiş, aynı zamanda şair ve yazarları eğitici, yetiştirici önemli bilgiler de vermiştir.

Yedigün dergisindeki "konuşmalar" sayfası; ilk kez, derginin 5. yayın yılında, 4 Ağustos 1937 tarihli, 230 numaralı nüshasında yer almıştır. Bu sayfada okuyucuların çeşitli konulardaki soruları cevaplandırılmıştır. Önceleri bu köşede cevapları verenin kimliği açıklanmamışken derginin 11. Kânun 1944 tarihli 614. nüshasında, cevapların Galatasaray Lisesi Edebiyat Öğretmeni Nihad Sâmi Banarlı tarafından yazıldığı belirtilmiştir. O günün genç ve amatör şairi iken Banarlı'nın bu sayfasından önemli ölçüde bes-

KONUŞMALAR

Nihad Sami Banarlı

E. E. İZMİR ÖZKURT
ERKURUM :

Sizin şu söyleyiş kabiliyetiniz, gö-
rülür yaza bu kışın istediğinizi. "Onu,
İsmaili manzumunda yer yer bir
limit halinde beliren bu sesler, his
biyle bir "aldanmış, a sürüklenmektedir

Bu kışın güllere bak
Görmüşüm göğüsüne tek
Adanmışın böyle olmak

Söyle niçin?

Bir gül de sen ol demedin
Bir yaprağı bürünmedin
Yüzer var ki görünmedin

Söyle niçin?

İki bakışta, su ve toprak gibi çö-
rünen gö söyleyişinde, bilhassa "Söy-
le niçin", lerle bilen soruların: asgari
anetia yarımını verdiğini bildiği-
mi, müphem bir ses çalıyor gibi
önceki böyle bir ümitsiz, fakat çok hoş-
lançta ve yine çok müphem seslerdir.
Bununla beraber, size müslümün şu
yazmakta seni edin demeye cesaret-
siz yoktur. Çünkü manzumelerinin
geri kalan tarafları bir ölev gibi periy-
yan bu ümitsiz giddatle sınırlanacak ku-
lar sayılır. Millî vatanı ve insanı
duygularla bedâhîlikle hissettiren ge-
lince, pek tutanmış ve tektonikmiş
seslerin arasında bulunan sesler mevzu-
sunun bu kısmı yazında, hissiyetinin
özellikle Türkçenin izah söyleyişine uy-
mayan "ses ritimleri", le ümitsiz in-
dese, bilhassa dikkatle mübaheret.
Mesajınız mükemmeldir eder de, edebî
kültürünüzü arttırmaya ve yükseltmeye
müvafık olursanız, sizin yazılarınızın
bu yönlerini gözetir ümitsizdir.

E. E. SEZAL MERYEM
ERÇİŞ :

Yazınca, her bir bir başlangıç dev-
resinin rekâbeti içinde bulunuyor. Da-
ha iyi yazmak için çok okumak, hem de
edebiyatımızın en tutanmış son'atları-
nın eserlerini gerek dil, gerek söyleyiş
bakımından müthiş bir gözetim okumak
mümkündür. Bu sizin için güç bir işe,
yani İsmaili eserlerin buca müstahid de-
ğilse, yazmayı çok daha sevinçli hale-
tirmiş.

E. DÜNDAR KORTAN
İSTANBUL :

Manzumelerinde ne yeni bir söz,
ne de yeni bir söyleyiş bulabiliriz.

Çoğu bademî rengindeymiş şiirleri
hi, aydınlık ve içten güzeldi.

gibi şiirler ailede meslek bile daha
kurvetli söyleşilecek ve yine her za-
man, herkesin tahminine söyleşilecek
çığı şiirlerdir. Bu mısraların meselâ:
"Gülünce çoğu bademî rengindeymiş,
biydi, aydınlık ve içten güzeldi." gibi

bir sesle cümleleriyle içinde olmak, sizin
manzumeden her buldu daha kurvetli
bir söz söylemek olur. Nazım son'atına
ve eradan "şir, e nâfiz edebilmek için,
söz önce gerçek şiirlerin neleri ve so-
al söylediklerine dikkat etmelidir.

E. NİYAZİ ÖZKALIN
BEŞİKDÜZÜ :

"Bu mevzu, İsmaili manzumelerinde
sevli mısraları yazında, şiire nazım gi-
diği anlaşılmayan şiiriz kelime ve miz-
ajların da yer aldığı görülmüş. Meselâ:

Ekinde berâdet, yüzlerde sevinç
Çoğu insan arzusunun sonucu
Sular ki seyyahdır, bulutlar ki yığın
Bilâhâ gibi yüzer olursun dal ucu

tarafında mısralar sizin manzumelerinde
yer almış mıdır? "Sevinç", kelimesine
kaldırılsın diye kullanıldığını şu
"sevinç, sözlü bulutun, söyleyişin kabolu-
tan, maddîleştirilen ve mükemmelleştirilen
bu tabir, suların dal uçlarından ütürek
tüterek bulutlara yükseltilmişdeki "bulut
giri, yazında ne kadar şiiriz ve mânâ-
sız kalmaktadır.

Yine "O akşam, İsmaili manzumu-
nerdeki:

Ne için kızıydın sen Beşikdüzü'nün
mısraı da "Beşikdüzü'nün, diyemiyen
bir söyleyişin raka içinde derinlik kat-
ması bir durumdadır. Şunu aşkârâdır
ki sizin şiir üslubunuza varan, bir tara-
fından, hem de çok ümitsiz bir taraftan
vardır. Fakat bunu daha sevkle ge-
liştirmek ve daha bilgi ile olgunlaş-
tırmak, "çalışma, ile sağlanmaktadır. ay-
rıca önem vermeniz lazım gelen çok
mühim bir mesele durumdadır.

E. K. UZEL
İSTANBUL :

"Hayata dönüştür, İsmaili yazınca:

Bir şiir yazmak için sen yazınca yazarken
Şehrin üstünde yatan...

başlangıcı, bilhassa ilk mısraıyla hissi
tatmin etmedi. "Solara tırmanmak, ha-
yalını bir ümitsiz güzel ve kurvetli bul-
madık. Hele bir nazım manzumu "İsmaili
manzumelerinde, gibi heşi de kapalı
hece olmak üzere, beş heceli ve tek bir
kelimenin manzumu yarım kaplayıver-
mesi, kulağımızda asla güzel bir ses ha-
retimiyor. Manzumelerinin geri kalan tar-
afında daha ümitsiz verici sesler var.
Yazılarınız üstünde biraz daha işleme-
ye çalışmanız faydalı olmayacaktır.

E. NEYYİR EREN
İSTANBUL :

Gerek bir "rubâi, vezniyle başla-
ya, ancak son mısralarında vezniyi bü-
tünüştürün "İğret, İsmaili manzumelerine
gerek "Bense, İsmaili diğeri: bir arada

yardıma şimdilik ve sadece biraz
"aruz... olmaksızın daha ileri yazılar de-
ğildir. Sizin eski yazılarınız da bildi-
ğiniz için bu son manzumelerinizi bir
"tekâmül olarak kabul edemiyorduk.
Diğerlerine nispetle daha samimi bir
ifade taşıyan "Gurbette, başlıklı yazı-
nın da yine ne yeni bir söz, ne de ya-
ni bir söyleyiştir. Bize şöyle geliyor ki
siz, belki de eses mesajınızın devamı;
mesajları üzerinden şiir üstünde işle-
meğe vakit bulmuyorsunuz.

E. JOZEF HABİB
ORTAKÖY :

"Özlem, nazım başlangıcı kullandı-
ğınız lügat güzel ve nazım dil vezni
taşıdığı söylenbilir. Bu mısralarda
sözlenen "iç, in de şiiri anlamış bir
ruhu vardır. Ancak:

Düşündüm üstünde tâ derin derin

manzumu, yahut :

Olum çairi diye haykırdım birden

söyleyişinde bu ifade kudreti şiddetle
sönmektedir. Birinci mısradaki "â,
doldurma heceli, ikinci mısradaki "çairi
olum, arzusunun tamamıyla ters bir
ifadeyle bürünmesi, bu hukukun sebep-
lendiricidir. "Kalbimin kalkanlığı, nâz
da buna benzer aksaklıklar vardır. Mıs-
ralarınızın Türkiye söyleyişinin arslarını iş-
leyebilmek için, sizin bu arslara biraz
daha kurvetle nâfiz etmeniz şarttır.

Ba. NEBAHAT ÖZKAN
BALIKESİR :

"Özlem, İsmaili, "Nesir dili, bakı-
mından sevki ve düzgün bir ifadeye
sahip olduğu aşkârâdır. Ancak "kalb,
bahçe, solan güller: ümitsiz dolu, tatlı
sözler: gülünden ayınlar yalı bülbüller,
gibi hemon, hepâi "duygular, esasına do-
yanan, hayal dolu, çiçekli ve romantik
bir üslupla ördüğünüz bu nesrin bugün
için tatlılık olmayan bir cephesi var-
dır, ki o da nesrinizin bütün cümleleri
boyunca bir hayat felsefesinin veya her
hangi bir fikrin duygu ile birleştirilmiş,
müsterek ifadesinden uzak bulunuyor.
Şunu inanmamız ki bugünün sevki,
insan içinin saf ve samimi ürperiglerin-
den çok, insan dimağının en ilâhî mah-
sulü olan "tefekürü heyecanı, ndan ve
onun ifadelerinden hoşlanmaktadır. Bu
çeşit romantik duygular, şiir mısraları-
nın muskisine terk ederek, nesirde öp-
lem ile hile düşünün ve düşündürün cep-
helerini ifadeye çalışmanız, daha yerin-
de bir hareket olacaktır. Nesirde "ha-
reket, duygular dalgalarının nazım
görüğü, bilgi ve fikir dalgalarının
halinde tecelli etmelidir.

lenerek yetişmiş ve günümüzün kıymetli bir şairi hâline gelmiş olan rahmetli Sedat Umran'dan edindiğim bilgiye göre; o sayfada önceleri İbrahim Alâeddin Gövsa ile Faruk Nafiz de yazmışlardır. Nihad Sâmî Banarlı'nın bu sayfadaki yazıları, derginin kapandığı 26 Ekim 1950 tarihindeki 773+85. sayısına kadar aralıksız devam etmiştir. Dolayısıyla sadece Banarlı'nın adının yer aldığı sayılardaki yazıları bile hayli yekûn tutmaktadır. Kaldı ki, daha önceki isimsiz yayımlanan birçok cevabın da onun tarafından verilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

Banarlı'nın bu sayfadaki yazıları güzel ve zengin Türkçemizin kullanılışı açısından da çok büyük bir önem arz etmektedir. Genellikle uzun ve başlıbaşına bir yazı teşkil edebilecek cevapların her biri bugün de yetişmekte olan genç şair ve yazarların mutlaka okuması gereken değerdedir. Benim görebildiğim kadarıyla o sayfa, memleketin şair ve yazarları için bir mektep olmuştur. O köşede yazı ve şiirleri değerlendirilerek neşredilmiş yazar ve şairlerimizden bazılarını biz de yakından tanıma imkânı bulmuştuk. Bunlardan şu isimleri sayabiliriz: Sedat Umran, B. Sıtkı Erdoğan, Ümit Yaşar Oğuzcan, Aziz Nesin, Mustafa Necati Karaer, Mehmet Çınarlı, Gültekin Sâmanoğlu, İlhan Geçer, Halil Soyuer, Vehbi Kızılgün, Tarık Gürcan, Nüzhet Erman, Mehmet Çakırtaş, İbrahim Minnetoğlu, Attilâ İlhan, Feyzi Ha-

lıcı, Mehmet Zeki Akdağ, Mehmet Turan Yarar, Sait Maden, Ahmet Tufan Şentürk, Çetin Altan, Rıza Beşer, Fahri Ersavaş, Jülide Gülizar (Göksan), Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu, Abdullah Rıza Ergüven, Sami Akalın. Elbette *Yedigün* sayfalarında “ünsüz tükenen” daha niceleri var. Mesela bunlardan Sultanahmet’ten yazan ve Banarlı’nın da çok önem verdiği şairlerden Esmahan Hasan hakkında fazla bir bilgimiz yok. Oysa *Yedigün*’de zaman zaman tam sayfa hâlinde en çok şiiri neşredilmiş olanların başında gelmektedir.

Bu isimlerden Abdullah Rıza Ergüven, *Resimli Yedigün Şairleri Antolojisi* adıyla 1947’de bir de kitap neşretmiştir. Köşesindeki yazılardan da anlıyoruz ki bu kitabın yayımlanmasını Banarlı yakından takip ederek teşvik ve yardımlarda bulunmuştur.

Rahmetli Nihad Sâmi Banarlı, köşesinde değerlendirdiği şiir ve yazılardan beğendiklerini de “Güzel şiirler” başlığı altında başka bir sayfada yayımlamıştır. Birçok şairimizin ilk şiirleri de burada yayımlanmıştır.

Yukarıda temas ettiğim noktalar itibarıyla Nihad Sâmi Banarlı’nın bu tenkit yazılarının en azından bir kısmının toplanarak bir kitap hâline getirilmesi çok faydalı olacaktır. Onların yayımlanması Türkçemize ve edebiyatımıza önemli bir katkı sağlayacağı gibi, rahmetli Banarlı’ya da gösterilebilecek bir vefa örneği olacaktır. Kendileriyle görüşmüş olduğum bazı edebiyatçılarımızın da ortak görüşüne göre Nihad Sâmi Banarlı’nın o tenkit yazılarının bir kitap hâline getirilememiş olması büyük bir eksiklik. Bu yazıların sırası bozulmadan aynen yayımlanması, günümüz şiirinin ortaya çıkışının da âdeta küçük bir tarihî yazılı belgeseli olacaktır.

İstanbul’a geldiğim 1983’ten itibaren yıllar içinde Nihad Sâmi Banarlı için çeşitli toplantılar düzenlendi ve hâlâ da zaman zaman düzenlenmekte. Ancak bunlar içinde, onun vefatının 30. yılında düzenlenen çeşitli toplantılar en unutulmaz olanlarıydı hiç şüphesiz.

Bu yazım münasebetiyle hem rahmetli hocalarımızı anmak hem de o yılki toplantıların edebiyat tarihimize de geçmesi için o toplantılardan bahsetmek istiyorum. O toplantılarda Banarlı, kıymetli talebelerinin yaptığı birbirinden değerli konuşmalarla anılarak genç nesillere tanıtılmıştı. Maalesef o toplantılarda bulunan hocalarımızdan birkaçı artık hayatta değiller. Bu toplantılardan bazılarında ben de iştirak etmiştim. Bütün bu toplantılarda en çok özlediğim aziz insan Nermin hoca olmuştu. Rahmetli Nermin Suner Pekin, Banarlı’nın en kıymetli talebelerinden biriydi. Onun Banarlı’ya olan sevgisi ve hürmeti kelimelerle anlatılamayacak kadar büyüktü. Onun ağzından çıkan, “Nihad Sâmi hocam” ifadesindeki duyguları

KONUŞMALAR

Nihad Sami Banarlı

BİR OLALIM:
(Şiir mecmuası)

"Bir nak ve muski şairi, olmak istendün kurvetle sahip bulunan genç şairlerden Erçümand Eren, bazı küçük şiirlerini "Bir olalım, isimli bir kitapta toplamaş bulunuyor. Bu şiir kitabında, sağlam ve klâsik söyleyişlerin zevkine alışmış okunları tatmin edebilecek bir şiiriyi bulduğuna ileri sürülemez. Fakat okuyan, derhal onları ki, kendini tamamıyla serbest söyleyişe bırakmış olma bu genç istidat, eşer, an'nevî söyleyişlerin mızralarına değer vermek yolunu bulmuş, bize gerçekten lezzetli mızraları sürmüştü, daha iyi şiirler verirdi. Meselâ onun "Su, isimli şu manzumesi:

Yeni bir gün:
Dağlar, denizleri
Sürün güzellikler
Bir bir verdi.

Hayran oldu
Yeni bir güzellik
Yarınca arzusu
İçine doğdu.

Sahnede
Meyveleri haruru (Aşk da böyle
Suluzun berekâtini yandı)
Avucunda birleştirdi.

manzaralarıyla yürütülürken klâsik bir vezin tespihiyle birleştirilerek, hâzinalarda izlenebilen bir ses renginiğince ulaştırılabilecekti. Yalnız avucunda birleşen bu güzelliklerden doğacak "sevdiğim, nin buraya olmadığımı sen ki'atâki taahhüt, elbette "duygu, nun sehirli tesiriyle, daha kuvvetle birleşecekli. Şairin "hazın, diye kullanması çaraka bir kelimeyi bile, kendi esna sesinden uzaklaştırarak "hazın, tarzında telâhiz etmiş, hep bu klâsik söyleyiş yolundan geçmemiş olmanın eserlerinden.

Bununla beraber Erçümand Eren'in, çok iyi bir cephesi, serbest söyleyişin yapmacıklı yollarına sarmayarak hâzın tabii sesinin içinde kullanmaya değer vermemişti. "Bir olalım, da küçük aşk ürpertiğinin bazı ince hislerine, bu söylediğinin özellikler içinde tesadüf edilmektedir.

B. SİHAŞ ATASEVEN
İSTANBUL:

Hâzınlar isimli şiir kitabına, gerek beşinci sınıf öğrencileri, gerek ihtiva ettiği manzumelerin umumi âhângi bakımından sericim. "bu zaman böyle bir ses klâsik sesletmişim, diye ileride "bu" duygularını hatırlayacak, bu kitap olarak "Hâzınlar, adına luyakat kasımında bir mecmuadır. Bu küçük kitabın içinde sizin aradığınız söylediğinin manzaraları ile karşılaşabilirsiniz. İşte meselâki dikkat:

İnsanın vezne gelmiş mızralarıyla örülmüş bulunuyor. Arzu güzel kullanışın, insanında güzel seslerle yaşıyan bir çok şiirli kelimeleri bu mızralara zoralanmakta hususî bir zevk ve maharet gösterişiniz, sizden ileride daha güzel şiirler beklemiş için, birer müjde değerindedir.

B. M. EDİP İŞÖZEN:

"Türk gençliği, bahşısıyla yaşadın ve:

Gururun tunclaşmış yıkaması bozer,
Ölüm bile korkar arzamızdan.
Biz gün sınırları olsa da mahyey,
Vatanın uğrunda bir kalezin sen.

Hiç bir mücadele yıldırmas seni
Amacın yolunda bunlar eğleşce,
Gösterdin dünyaya tunc ivenden
Gene bir şey yapmış deşilisin sence

gibi millî duygularla ödüğünüz bir manzumeniz, gerek nazım tekniği, gerek söyleyiş bakımından şüphesiz ümit verici bir yön değerindedir. Ancak böyle ciddi bir konu üzerindeki sağlam söyleyişiniz sanki bu iki kıf'ada tükennmiş gibi, manzumenize ilâve ettiğünüz üçüncü kıf'a, bunlarla ölçülemiyecek kadar zayıf düşmüştür. Bu kıf'a ilk mızraında:

Soyajım, komünizm gelemez yakın
gibi şiirle münasabet olmayan bazı sistem ve inanışlarına açık adıyla yazılmı, hele komünizm gibi, millî şiir mızraları içinde en az cirkün ve aykırı bir kelime mahiyetinde duran sözcükler bu mızrada yer almaz, güzel değildir. Bunları kasaca "yabancı inanışlar, diye vasıflandırmak daha doğru olabildir. Aynı kıf'anın:

Savaş z bir devrin, sulhta bir kayın

şeklinde biten son mızra da yine her bakımdan çok zayıf bir mızradır. Bir kece "dev, cesur ve atak bir hayvan mızraında değildir ki, onun karşılığı, sokak ve yumuşak hayvan bir hayvan anlamında kullanıldığını "koyun, kelimesi olan, Dev, iri insan, insan arzusunu mızraında bir kelime değildir. Fazla olarak "ürkçemizde "kuyu gibi olmak, tabiri yumuşak hayvanlığın bir ifadesi olarak da "koyun gibi, tabiri asla, iyi ve müsbet mızra da bir deyim değildir. Bu son mızra, giyme içine öldüğünz geç, fazla olarak mızraın sızın manzumuş olduğuna ve bu zavallı mızraı âdetle çok beğendiğinin için manzumenize aldığınızı anlatıyor ki, bize onun yerine biraz az bir mızra söylemiş olsaydık bundan daha kuvvetli ve müsbet olabildir. Her halde manzumenizinde, bilhassa millî konularındaki manzumenizinde bu hususlara ehemmiyetle dikkat etmelisiniz.

Ba. NİGAR İLGAR
İSTANBUL:

Sizi san'at ve söyleyiş yolunda isimli çalışır ve hisli ilerler görmek, bize gerçek bir memnuniyet vermektedir. Mızralarınız, aruz vezninin bugünkü Türkçemizin güzel seslerini muhafaza hattâ müdafaa yolunda yegâne çabâ hükümünde bulunan ses güzellikleriyle birleştirmek yolundaki yeni çalışmalarınız da şüphesiz takdir ve teşekkürle değer birer gayrettir. Manzumeleriniz bu vezin urun veya kasa kalıplarıyla söylenen her hangi bir mahzur veya bir kıymet ifade etmez. Duygularınız istediğinin ve beğendiğinin vezinlerle daha doğrusu onları hangi vezinlerin sesleriyle daymuş bulunuyoruz. o vezinlerle söylemekte hakkı ve serbestsiniz. Cami avlusunda isimli şiiriniz:

Faizler serviler dol dol, letihlen deşanlar,
Şabemet devri, Fâtih, Yıldırım, Yâvuz
Selim Hanlar.

gibi mızralarıyla, yeni söyleyişte başarıya doğru koştuğunuzun açık bir delilidir. Yalnız:

Baharlar burda yostan, kuşların âvaz
sitemden

gibi bazı mızralarınız, bizi meselâ "sitemden, kelimesini "sitemden, tarzında yanlış telâhiz etmeye sevk etmemelidir. Burada bir köy isimli şiiriniz:

Türlü renklerden sürülmüş sal sular,
Halkolanmış sazların koyunadalar,
Gölgesinden zevk alı yüksek çınar
İlkbahar arında yaz, güz, sonbahar
gibi parçaları da - şüphesiz daha işlemeğe muhtaç bir durumda olmaları rağmen - yeni kullandığınız vezin arlarına müffaz çalışın bir hüviyete sahiptir. Fakat:

Çek güzel köy yüklenir bir az kenara

gibi mızralarınız ekserisi tek heceli kelimelerle örülmüş, hele "biraz, sözüne soru "bir az, tarzında ilâhiye bölünmüş bulunan, hayli kusurlu bir söyleyiş halindedir. Zaman bu kusurları düzeltecek ve güzel arminiz, sizi şüphesiz değerli emelinize ulaştıracaktır.

B. NİYAZI ÖZZAIM
ARHAVI:

Telgrafınız biraz hayret, biraz da endişe ile okudum. Böyle ehemmiyetli meseleler için, sizin, lüzumsuz yere fazla parçalanmış doğru buluyoruz. Bizim size yine telgrafla varilecek bir cevapımız ve böyle işlere sarfedilecek vakitimiz olamaz. Yanlarnız hakkındaki kanaatlerimizi yine bu şifâhlarında ifade ediyoruz.

ben size nasıl tarif edebilirim ki!.. O ne büyük bir aşkı Allah'ım!... Yıllarca bıkmıp usanmadan bir büyük hocanın dizi dibinde dilinize, dininize, kültürünüze, irfanınıza hizmet edeceksiniz!.. Nermin hoca gibiler memleketimizin meydanlarına heykeli dikilecek olanlardır.

Rahmetli Banarlı için başta Kubbealtı Akademisinin mensupları ve sevgili dostum vefalı insan gazeteci-yazar Mehmet Nuri Yardım'ın da büyük gayretleriyle tertiplenen toplantıların ilki İstanbul Tünel'de, 26 Şubat 2004 tarihinde Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezindeydi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyelerinden Doç. Dr. Şeyma Güngör, yaptığı son derece güzel ve istifadeli konuşmasında, fakülte'deki öğrenciliğinden itibaren Banarlı'nın vefatına kadar olan süre içinde hocayla olan çalışmalarından ve hatıralarından bahsetmişti. Salonu dolduran Banarlı'nın öğrencileri, dostları ve sevenleri tarafından büyük bir ilgiyle takip edilen değerli hocamız Şeyma Hanım'ın anlattıklarından Banarlı ile ilgili yazılmamış olan hususiyetlerini de öğrenme fırsatı bulmuştuk.

19 Mart 2004 tarihinde, Bayezit Devlet Kütüphanesindeki toplantıda ise konservatuvarda öğretim görevlisi olan Saadet Gültaş, hocası Nihad Sâmî Banarlı'nın *Türkçenin Sırları*'nın izinde giderek müziğimizdeki prozodî hataları üzerinde durmuştu. TRT İstanbul Radyosunun ve Devlet Klasik Türk Müziği Korosunun değerli saz ve ses sanatkarlarından Ahmet Turan Şan, Meral Görgülü, Nilay Kütük ve Gül Dağlı'nın canlı müzik örnekleriyle sunulan konferans; dilimizin incelikleri hususunda, salonda bulunanlara çok önemli bilgiler kazandırmıştı.

Nihad Sâmî hoca için 13 Ağustos 2004 tarihinde de Rumeli Hisarı'ndaki Âşiyân Mezarlığı'ndaki kabri başında toplanmıştık. O gün hocamızın sevenleri, kabrin bulunduğu tepeye doğru yol alırken âdeta Türk edebiyatının ve kültürünün zirvesinde otağ kurmuş bir Türkmen kocasının elini öpmeye gider gibi sevgi, saygı, hasret, minnet ve şükran dolu hâlleriyle müftehirdiler. Böylesi anma günlerinin mühim bir vefa abidesi olan ve 1 Ağustos 2019 tarihinde Hakk'ın rahmetine kavuşan Emin Işık hocamızın veciz konuşması ile okuduğu *Kur'an-ı Kerim* ve ettiği dualar hepimizi etkilemişti. İnşallah böylesi güzel geleneklerimiz diğer büyüklerimiz için de gerçekleştirilir ve nisyana terk edilmeleri önlenir.

Bir başka güzel toplantı da Türk Edebiyatı Vakfının Sultanahmet'teki merkezinde tertiplenmişti. Bilindiği üzere *Türk Edebiyatı* dergisi çıkarılmaya başlandığı tarihten beri bir gelenek hâlinde devam ettirilen Çarşamba Sohbetleri'nin 8 Aralık 2004 tarihindeki misafiri, değerli yazar-tarihçi rahmetli Altan Deliorman ve sohbet konusu da Nihad Sâmî Banarlı'ydı. *Işıklı Hayatlar* adıyla kültür ve irfanımıza çok kıymetli bir eser de hediye etmiş olan Altan Bey; Banarlı'yı tanıdığı 50'li yıllardan, vefatına kadar devam eden süre içindeki hâtıralarını çok güzel ve anlamlı tespitleriyle sohbet müdavimlerine aktarmıştı. Kubbealtı Neşriyatı'ndan çıkan ve her Türk evladının mutlaka okuması gereken *Işıklı Hayatlar*'da Altan Bey; bu milletin şahikalarından Nihad Sâmî Banarlı'yı, Ekrem Hakkı Ayverdi'yi ve Sâmîha Ayverdi'yi sürükleyici bir üslûpla mükemmel bir şekilde anlatmıştır. Sohbetinin sonunda okuyucuları için kitabını da imzalayan Altan hocamız, rahmetli Kabaklı hocamızın ve ebediyete intikal eden kıymetli büyüklerimizin manevi varlıklarıyla doldurdıkları Cevri Kalfa'dan bizlere miras kalan Mehmet Âkif Salonu'nun kubbesinde hoş bir sada bırakarak oradan ayrılmıştı.

2004 yılının benim iştirak edebildiğim son Nihad Sâmî Banarlı toplantısı ise Doç. Dr. Şeyma Güngör ve Dr. Abdülkadir Emeksiz'in gayretleriyle 23 Aralık'ta, İÜ Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün koridorunun sonundaki Kurul Odasında gerçekleştirilmişti. Bu toplantıda da her biri Türkolojinin önemli isimleri olan hocalarımızı dinleme imkânı bulmuştuk. Fakülte vekil dekanı Prof. Dr. Güler Çelgin'in yaptığı açış konuşmasının ardından Doç. Dr. Şeyma Güngör, hocası Banarlı'nın hayatı hakkında bilgiler vererek onun çalışma disiplininin ve eserlerinden bahsetmişti. Daha sonra söz alan hocalarımız Prof. Dr. Kemâl Eraslan, rahmetli Prof. Dr. Orhan Okay, Prof. Dr. Birol Emil, rahmetli Prof. Dr. Ömer Faruk Akün ve Prof. Dr. Nevzat Atlığ'ın, her biri Banarlı'nın hem bir şahsiyet olarak hem de dilimize ve kültürümüze yaptığı hizmetler itibarıyla önemini ortaya koyan konuşmaları Kurul Odasını dolduran hocalar ve öğrenciler tarafından eksilmeyen bir heyecan ve alakayla dinlenmişti. Çeşitli okullarda Banarlı'nın talebesi olmuş bu değerli hocalarımızın Banarlı ile ilgili anlattıkları hakikaten her Türk gencinin bilmesi gereken önemdeydi. Yapılan konuşmaların ardından saz sanatkârları, kemençesiyle Nermin Kaygusuz ve uduyla rahmetli Ertan Özkaya tarafından mini bir konser verilmişti.

Nihad Sâmî Banarlı'nın, *Yedigün*'de yazılarının yanı sıra şiirleri de yayımlanmıştır. Bunlardan biri de derginin 10 Haziran 1945 tarihli 640. sayısında yayımlanan "Kitaplar" başlıklı şiiridir.

Yukarıda bahsettiğim İÜ Edebiyat Fakültesindeki toplantıda Şeyma hocam tarafından en güzel ve en etkili şekliyle okunan, muhtemelen dünyada kitaplar için yazılmış en güzeli değilse bile en güzellerinden biri olduğunu rahatlıkla söyleyebileceğimiz bu şiiri siz değerli okuyucularımıza da sunmak istiyoruz:

Kitaplar

*Niçin okudum sizi?
Siz ki, göstermediniz
Bana saâdetlerin
Çalkandığı denizi...*

*Niçin kitaplar, niçin?
Hangi sahifenizi
Muskalaştırmalıydım,
Murâda ermek için?.*

*Murâda ermek için...
Ve bir güngörmek için?..*

Ayaktakiler: Şeyma Güngör, Saadet Güldaş, Birol Emil; Oturanlar: Suzan Karamanlıoğlu, Ömer Faruk Akün, Orhan Okay. Nihat Sami Banarlı'yı Anma Toplantısı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 23.12.2004.